

Varpas išaina kas mėnesis. Metinė prekė su parsiantimu:

Rusijoje (kuvertuose) 5 rubl.,
Prusose 3 Mk.,
Amerikoje ir kitur 4 Mk.

VARPAS

Apgarsinimai V a r p e ,
ištisa eilutė smulkas
rašto, kaštuoja.
60 fen. arba 30 kap.

literatūros, politikos ir mokslo mėnesinis laikraštis.

Tautystė ir šovinizmas.

Mūsų tautiškas judėjimas da nors yra jaunas ir silpnas, vienok akyse tulų mūsų priešų jau gavo jis naują vardą: sako, juog mes esame šoviniztais, nės neapkenčiame nieko, kas neatsižymi lietuviškumu. Užmesti lietuviams šovinizmą rods da peranksti, nors veikime, o labjausia kalbose tulų tėvynainių, ir galima užtėmyti ženklus šio augančio šovinizmo. Nė vienas tautiškas judėjimas neapsėjo ir neapseina be tų „perdaug“ jau išimylėjusių į savo tėviškę tėvynainių, kurie apart savo tautos jokios kitos nenor nė pažinti, nė suprasti. Pasakiau „perdaug“ toj prasmėj, juog ši meilė užkerta tuliems platesnę meilę, meilę visos žmonijos, meilę artymo. Todėl pagal teisybę tos meilės ne perdaug, bet permažai. Dėlei tokių žmonių, kas atsižymi tautystė, kas primena ir paaukština ją, tai vis gera, vis verta pagirimo, o kas netur su ja susirišimo, tai vieni niekai. Toksai sąprotavimas, žinoma, gali priversti tik prie iškrypimų, prie darbų, kuriuos po teisybei priseina vadinti šoviniztiškais ir kurie tik suteikia pragaištį pačiam tautiškam judėjimui.

Kame-gi tikra tautystės, vieta ir kame prasideda šis šovinizmas? Tvirtina, juog tautystės jieškiniai toj formoj, kaip dar yra skelbiami, pasklido po Europą pradžioj XIX amžiaus. Prie sukurstymo šių jieškinų buk labjausia prisidėjęs Napoleonas, kursai pavergtose viešpatystėse iššaukė norą išsiluosoti iš po jungo. Bet svarbiausia priežastimi užgimimo tautystės buvo sustiprėjęs tose viešpatystėse kapitalizmas, kursai priverstė atskiras iš jų jieškoti rinkų savo išdarbiams, savo tavorams. Suradus tokią rinką, kiekviena viešpatystė stengėsi sulaikyti ją, vientik dėlei savęs ir, žinoma, dabojo, kad svetimi išdarbiai ten nesirodytų. Nuo to laiko prie kiekvieno tavoro pradėjo segti naują vardą, jo tautystę, tai yra iš kur ans ateina. Kas dėjosi pirmiaus tarp atskirų viešpatysčių, tai paskiau įviso ir tarp atskirų tautų dažnai toj pačioj viešpatystėj. Paženklinimas tavoro tautystės, žinoma, nekuom nepagerin jo tikrosios vertės, vienok tai liko vienu iš įnagių, su pagelba kurių ans jieškojo sau pirkėjo.

Atgyjime vengrų, čekų ir kitų tautų tas išrokavimas turėjo didį svarbumą. Kas nėra girdėjęs, kaip čekai tvėrė savo alinyčias, savo saliuus, pagalians savo dirbtuves ir fabrikus? Alus vokiečio galėjo buti kuogeriausiu, vienok čekas nedavė už jį nė grašio, jeigu ans ne čeko buvo darytas. Ir teip jie elgėsi visur, visose šakose išdirbimo; net patsai mokslas nebuvo liuosas nuo tokio prekiavimo, nės čekai gyrė tik savuosius ir tik jiems plojo . . . Už tokį savo pasielgimą čekai gavo nuo vokiečių vardą šoviniztų, vienok jie teip darė, nės to reikalavo jų ekonomiškas atgyjimas. Čekų tauta praturto, nors visiems beturčiams ši karšta propaganda neatnešė geistino išganymo — jie lygiai, kaip ir pirmiaus skursta varguose, nors jų viengėčiai dar ir čekiškai šneka. Tautystės ugis pridera nuo ekonomiško atgyjimo pačios tautos, užpakalyje kitų pasilikusios; kame tas atgyjimas yra silpnas, tame ir tautiškas judėjimas atsižymi silpnumu; čion mažai ką gal gelbėti karščiausi šauksmai pabudusių tėvynainių, nės patsai jų karštis pridera nuo skubaus ar lėto pulso paties gyvenimo.

Mūsų Lietuvoje viršija stambiausioji senoviška ukininkų gospadorystė, ir naujos pakraipos gospadoravimas vos tik iš lėto pradeda rodytis; už jo griebiasi tik pramonėsi žmonės, daugiausia įvairus atėjunai, o lietuviai, negalėdami vargų naujų, išvengti, kraustosi į svetimus pakraščius. Neturėdami nė savo mokslainių, nė savo raštų, ir nebudami visai pritaikinti prie pelningesnio pasidarbavimo, jie nė žinote nežino, juog ir tėviškėj galima užvesti tulus užsiėmimus, iš kurių butų jiems ganėtinai pelno. Sakome, juog tik iš lėto gyvenime pradeda rodytis nauja srovė: ir lietuviai pradeda kibti prie prekystės, prie amatninkystės ir kitų užsiėmimų, norėdami paveikti svetimtaučius, kurie ikišiol lietuvius stelbė. Neabejojame, juog su laiku atsiras ir toki, kurie stengsis prie savo išdarbių prikergti vardą „lietuviško“. Tautystės laimėjimas pridera nuo laimėjimo ekonomiškoj kovoj, nuo pasivedimo lenktynėse su svetimtaučiais.

Šis pasivedimas gal paaukštinti kulturišką reikalavimus visos tautos, vienok didžiausią naudą ans atneša pasiturinčioms luomoms, pa-

daugindams jų labą. Galutinu-gi siekiu mūsų troškimų negal but nauda kokio nors vieno luomo, bet viso krašto ir ne tik krašto, bet visos žmonijos. Įkunyjimui šio troškimo visi žmonės, neskiriant tautų, privalo bėgti viens kitam į talką ir užmiršti kokius ten naminius nesutikimus. Tik atsimenant šią vyriausią siekį galima nepaklysti, nenuklumti kur šovinizmo pelkėse . . . Jeigu mes, lietuviai, pasilikome užpakalyje kitų tautų, jeigu šiandien mums begalo daug stokuoja iš to, ką kitos tautos yra įgyjusios, tai tame jug kaltė mūsų praeities ir įvairių aplinkybių, kurios prie to susidėjo, o ne koki ten mūsų kaimynai ar priešai, ant kurių tulas verčia bėda. Kas buvo, tai ir žuvo, mūsų-gi užduotis — atlikti, kas mums likta. Šis-gi atlikimas negali būti jungiamas su gaivinimu neapykantos ir keršto kas link kitų tautų — tai visai nesutiktų su siekais draugijos, kuri nori save vadinti kulturiška.

Vis tai rods paprasta teisybė, apginimui kurios nereikalingas ilgas išvadžiojimas, vienok gyvenime dažnai regime iškrypimą nuo šios teisybės. „Lenkai“ — šaukia tulas — „tai aršiausi mūsų priešai, kuriuos privalome iš savo tėvynės išganyti; kelti prieš juos savo skiautą liepia jau patsai prisirišimas mūsų tautiško gyvasties. Apie maskolius — tai nėra jau ką ir bešnekėti.“ Atskiri mūsų tautos persekiotojai lieka apšauktais, kaip visa tauta priešinga, tuom tarpu tikrai teip nėra ir negali būti. Įsismagine į kovą su tautomis, o ne su neteisingomis pažiūromis ir jų skelbėjais, žinoma, pradėdame patys klysti ir juo tolyn, juo pritinkiausiu išrodo šovinizmo kelias. Toksai veikimas nepriduod nieko gero tautystei, o vientik pragaišti, ir todėl ir patys tautiečiai privalo su juom kariauti.

Volteris
Berzelis.

I Draugą.

Dėlko pagimdė tave motina

Ir išpenėjo krutimis savo

Ir liulinodama lopšy' migdino,

Gražiai dabino kudikystę tavo?

Dėlko paangus' tėvas pradėjo

Leisti į mokslą? . . . Gavai apšvietimą,

Turtai ir šlovė išvisur byrėjo, —

Pažinai „laimę“ savo gyvenime . . .

Mislį', dėl turtų, dėl tuščios laimės,

Vien tik dėl savęs čionai gyveni? —

Ne! ne dėl Mamono gyvenį baimėj,

Kuną ir protą tu savo peni,

Bet dėl tėvynės, dėl tų žmonių,

Kurie su tavim sykiu gyvena,

Vergijoj' mislies, burtuos' senelių

Be prabudimo miega iš-seno . . .

Tu apšvietimą gavai ir turtus,
Turi jaunas spėkas, — dėl labo žmonijos
Padėk išnaikinti tamsybę ir burtus,
Su šaknim's išrauti šaltinį vergijos.

Akylas artojas, kada plotą žemės,

Apaugusį karklais ir žolėm's pamato,

Kirvį ir žagrę su savim' paėmęs

Visą šeimyną prie darbo pristato:

Iškerta karklus, išar', išakėja,

Javais apsėja. Javai sudygsta,

Ir ramina širdį savo geradėjo,

Nes jo triuso vaisiai niekais neišnyksta.

Jei ir tu, drauge, nori matyti

Savo veikimo vaisius naudingus,

Tad sąžinės savo nereik' migdyti,

Nereik' atmesti siekius reikalingus, —

Bet kaip tas artojas žemę dirbti pradėd',

Teip ir tu pradėki — lai tau Dievas padėd'.

Jonas Barzdyla.

◇○ Paveikslai. ○◇

(Tėsimas.)

Pas Kupstį trioboje kaip tik dorame kiau-
lininke: žema, tamsi, surukusi — tai niekis,
bet nė maž neapvalyta. Langeliai seni, maži,
tie patys apkerpėje, muselių numarginti, matyti
niekadės nešluostėmi. Palubiais vortinkliai
net per nosį braukia, iš aslos sąšlavos ką
tik į pasuolius išblaškytos, dar ir pridulkė-
jusi. Lova juoda ir sujauta, pasieniais pri-
šnerkšta nereikalingų skarmalų ir šukių.
Stalėlis bulbių lupynomis aptukęs. Nepri-
pratęs prie to Petras suraukė nosį, bet at-
minė priežodį, juog auksas šviečia ir pele-
nuose — „tai niekis — pamastė — pama-
tysma toliau.“

Kupsčiai svečius grobstyte grobstė, labiau
pati, lakstydama aplinkui, lakstavo, kaip
meleta, nebeįmanė kaip nuteikti, kaip be
mylėti.

Žolys suvokęs Marcelę įsivedė į vidų.
Petras net nustebo: čia nėkoki Marcelė, bet
visa jau Marcė. Angalota, stambi, kaip ter-
luzas merga, matyti staiga išdrėbusi į stuo-
menį, nės ir drabužiai jos ankšti. Į kikliką
vos įsispraudusi, ko nesprogsta, rankovės vos
už alkunių, o teip aptemptos, kaip pavalkų
dešros. Galva plaukais apsipešusi, paviršiais
truputį sudailinta. Sijonas teip patrumpėjęs,
juog nedengė nė apijuodžių basų kojų, o tan-
kiai ir stibinai pasirodė.

Žolys šnekino, lagino Marcelę, o ta galvą
nuleidusi paniuroms žiurėdama vypsojo.

— Ką čia tamsta šnekini? — tarė mo-
tina. — Vaikas nedrąsi, mažai kas prie mūsų
teužeina, nepratusi su svetimais, labiau vyro
drovis, nedrįs nė išsižioti.

Petras nelabai tesistebėjo į mergą, nės
turėjo lig soties kalbos su tėvu apie ukę,

javų prekę, uždarius po mišką, rankdarbystę savo ir tt.

— Na, gerai! sušuko Kupstys — tamsta viską dirbi, o aš medegą statysiu; atvažiuok ryto apie gaidžius, pritaisyčiau pilną vežimą puikiausios išdžiovintos, kaip ragas, medegos. Kur dėsi, čia tiks. O jei norėsi, stačių pasiskirdamas prisikirsi, kas tik patiks Bepigu, geram žmogui gali priteikti be kapeikos.

Žolys, prisivedęs Marčę arčiau stalo, merkė ir merkė Petruį šnekinti mergą. Tas vos sumojo paklausti:

— Ką dabar darbuojiesi, tamstėlė?

— Begu tamsta nežinai? — užsišoko motina — juog moteriškos darbo nėra ko parodyti. Nors nedidelis mūsų gyvenimas, o darbai vis tie patys. Plasnos, plasnos kaip plštakė apie apyvoką, gyvulėlius, o ir stakles vakar teišmetėme, buvo ir austi vienas kitas galelis. Aš nebepraslenku, tėvas po mišką, visi darbai jai vienai.

Tėvas tuo tarpu, pasitraukęs Žolį, prižadėjo du sieksniu medžių, kad tik kaip norint supirstų.

* * *

Pavakarop Kupstys palydėjo svečius, o motina su Marce, pasilikusios trioboje, ginčijos:

— Beprote, tu paršeli! — vaksijo motina — tu nieko neišmanai, kokia tau laimė atsitinka?! Kas tau bus do bėda? Viso pilnas gyvenimas, — bene rūpės darbas dirbti arba vargas vargti? Atsisėdusi sau kaip ponija mergas bevarinėsi.

— Gali sau pati eiti, kad teip tinka tas persenėlis - pajuodėlis - prorėksmais murmėjo Marčė. — Tuščia jo turtų ir gyvenimo, nenuvaysite manęs už to kutvailio, kad jūs nesulauktumėt! Tarsi negausiu jaunesnio . . .

Tėvas pareidamas nugirdo Marčės kalbą ir tas užniko bartis:

— Parke, tu paršeli! dar tu niekįsi tokį žmogų? Tu jo vyzenos nėsi verta — kad tik tave imtų, rankas-kojas nubučiaivusi gali už jo eiti.

— Gali, gali, jei nori, pats keliauti! — rėkdama barėsi Marčė — manęs-gi nenuvaysite ir gana, stačiai sakau . . .

— Ar tu dar zambatysi? tuoj nugarą išmangurysiu! Neužteko dar tau aldadra, aldadra po mišką be jokio darbo? Kaip pakliusi į vyro nagus, išpers kailį, kankdama imsiesi dirbti . . .

Papuskit į nosį! Pėrimu dar mat baugis. Verčiau eisiu ir pasikarsiu! — Tai sakydama Marčė spruko pro duris, nės nužleibė, juog tėvas pančio graibstosi. Marčė drožė stačiai į mišką. Motina, žiurėdama pro langą, perspėliojo tėvą:

— Kam teip reikia gąsdinti vaiką? Gali į ligas įvaryti. Ein antai stačiai į mišką. Kad teip rastumei ant šakos betintaluojant?

— Nebijok, netintaluos, Praniukas nutrauks, beslankioja, žinoma, po mišką.

— Kikiki! — juokėsi motina. Tėvas tęsė toliaus.

— Dieve sergėk nuo tokio prijunkimo to vaikino! Vis čia prisigulęs su savo arkliais. O ta ar ne velnias? Kaip tik birbynę jo išgirdo, žiurėk ir belekianti. Bučiau senei Praniukui strėnas nuleidęs . . . tyliu tik kantrybėje. Kaip dvaro šunį, žinoma, reikia lenkti. Bene nusikars už vyro, paliks tas plikis bevypšas.

— Tik nebaugink teip pašėlusiai — tarė motina — gerai vaikas sakė, juog nenuvaysite, verčiau geruoju glaboti, o Kurmeliį įpainioti su mišku.

— Ant to manęs mokinti nereikia, mokėsiu! — pamojo tėvas.

Marcelę iš pradžios kad ir pabauginau, nekenk, o tu žinokis, įkalbinėk, kaip moki.

— — — — —
Marčė ėjo paprastu taku per tankumyną, saugodamos nuo šakų, skubėjo susitraukusi, tik kažinkas — stakt ir užstojo už akių.

— Tu mano žmogele! Kada aš tavęs laukiu! — sakė jaunas vaikinys, nutvėręs ją už rankos. — Ko teip vėlavais? Bene turi surelijo?

Marčė vaipydamos vos pratarė:

— Kėtinau pasikarti . . .

— Ar velnias tave apšėdo? — juokė vaikinys. — Ko teip augštai lipsi? Kas tau kait? Bene tėvas už ką pėrė?

— Žada pėrti ir mušti, varo mane už vyro. Kėtinu neklausyti. Gailiuosi tave palikti, verčiau pasipiauti . . .

— Kas tave žada imti?

— O-gi tas škrabalas, Petras Kurmelis.

— Tiesa?! O tu dar didžiuojiesi? Tai jau neturi proto nė kaip velnias. Budamas tavo vietoje pasišokėdamas lėkėčiau.

— Ir tu, Praneli, gali teip šnekėti? be jokio gailėsčio atiduoti mane kitam? Tai tu melavai sakydamas, juogiai mane myli?!

— Myliu ir myliu visuomet, ir šį vakarą: — tai sakydamas suko Marčę aplink save ir pavirto abudu pakarklynėje. — Bene tas tavo vyras mus perskirs? Už kokio plikio, žinoma, neleisčiau, o už tokio turtingo keliauk ir keliauk. Ar-gi aš galiu tave nuo laimės atitraukti?

— Anoki ne laimė — rėkė Marce — buti po tokio seno valdžia?!

— Bene tu koki išpera? — apgausi tą savo senį kiekviename žingsnyje, vadžiosi vyrą už nosies, kaip veršį. Vyras knisis po

žemę, o jo ponia šaudys akimis į vaikus. — Juokėsi, kukėjo abudu. — Bepigu neapmauti . . . pamatysi, kaip aš prie jo prisilaižysiu, busiu jam pirmu bičiuliū, o su tavim . . . tik pinigų išsigabenk nuo to velnio.

Kaskarts tyliau snabždėjosi, Marcelė kaskartas linksmiau juokės, nebesipiovė, nesikorė, voliojos ant žemės miške ligi saulėleidžio.

(Toliaus bus.)

Korespondencijos.

Kauno gub. Teko man neseniai po Lietuvą važinėti ir savo akimis patirti, kad skaitymo mokslas kasdien eina platyn. Retą žmogų tematysi be knygos bažnyčioje. Retoje triboje neberasi netik dvasišku, bet ir šėip pamokamų lietuviškų knygų.

Kolainiuose, Šaulių pav. yra net dvi mokslavietės. Buvo ten kitkart kunigų Karmelitų turtingas su dvarais klioštorius. Maskoliai jį užėmę užleido ant tos žemės 48 burliokus, o iš bažnyčios padarė cerkvę, žodžiu sakant įsikūrė, kaip žvirblis į kregždės lizdą, permainę tą vietą savaip. Gavau susitikti su vienu iš mokintojų tos vietos, kuris man sakė, kad žemaičiai, mokėję jau lietuviškai skaityti, esą daug lengvesni ant skaitymo mokslo, ne kaip maskoliai, kurių pirma nieks nemokė. Visi burliokai išmoko lietuviškai. Pats mačiau ant Kuršėnų stacijos Liepojaus gelžkelio maskalkas, dailiai lietuviškai kalbančias. Kolainiuose yra popas Grozov, labai įtekmingas žmogus savo krašte, nes lietuviškai mokėdamas ir gydydamas žmones net žemaičių tarpe pašauktu pasidarė. Jo sunus pabaigė Tomsko universitetą Sibirijoje ir yra geru žinovu lietuviškos kalbos, kas, sako, išėjo jam ant didelio pelno. Mat apie Tomską yra daug lietuviškų kaimų, kolionistų, kurie kitaip, kaip savotiškai nekalba. Tai-gi kada apskričio sudas su lietuviais susiprasti negalėjo, šaukė studentą Grozovą, idant ans butų vertiku iš lietuviškos ant maskoliškos kalbos. Už kožną provą mokėjo jam po 10 rublių. Kaip kalba, tas vyras noris parašyti lietuvišką gramatiką maskoliškoje kalboje.

Dažinojau, kad Kauno rėdybos mokintojai prie gatavos kvatieros, tarnystės ir žemės daržovėms, malkų ir t. t. gauna algos po 48 rub. ant mėnesio, nors kitose rėdybose (kai va Vilniaus) gauna tiktai nuo 12—25 rub. ant mėnesio. Vis tai todėl, kad daugiau mokant algos turėti geresnius sau tarnus, o tas mokestis eina iš lietuvių kišenės ir yra apverčiamas ant lietuviškos kalbos pražudymo. Mokintojai pažemin viską, kas yra lietuviško ir katalikiško, o paaukština kas yra maskoliško

ir pravoslavno; išaukština darbus Muravjevo ir Siemaškos, pirmų musų priešų.

Nežiurint ant teip liudnų aplinkybių musų skaitymo mokslas platinasi; tai gali suprasti ir iš to, kad Krikliniuose (Panevėžio pav.) ant 40 vaikų, ėjusių prie išpažinties, tiktai 2—3 skaityti dar visiškai nemokėjo, o Skapiškiuose (Zarasų pav.) ant 50 vaikų nemokėjo skaityti 3, bet ir tie skaityti mokasi.

Kupiškės parakvijoje Panevėžio pav. patys žmonės įsitaisė teatrinę trupą ir grajija tarp kitko: „Amerika pirtyje“. Išsilaviję artistai yra užprašomi į kitas parakvijas. Dabar per Sekmines lošė keliose vietose teatrus.

Kupiškės džiakonas užsitaisė budavoti labai didelę murytą bažnyčią pagal stilių Rymo bažnyčios šv. Petro. Bažnyčia turi 15 sieksnių pločio, o 28 sieksnius ilgio. Pamatas ant poros sieksnių aukštumo jau išvestas. Sena medinė bažnyčia stovi viduryje tos naujosios; ir naujai išsibudavojus, bus išgriauta ir išnešta iš vidaus. Bet pakol išbudavos pereis daug metų ir, sako, kaštuos pusę milijono rublių.

Nebetoli nuo tenai per 16 viorstų yra Skapiškė, kuri savo vardą gavo nuo Skapo uždėtojo. Yra čia du istorišku paminklu. Vienas misijos kryžius, gal nuo šimto metų, arti rinkos, o antras nuo Kupiškės pusės su parašu: „Ant paminkla blaivistes. Metai 1862 o state jį Andrejas Winstlawas“. Tas Vinslavas buvo tuomet staršinu dar prie grovo Šuazelio, aplinkinių dvarų pono. Abu kryžiu yra muriniu ir augstu kokių 5—6 sieksnių. Į blaivystės kryžių yra įmurytos nuo ano laiko stiklinės su arielka, kaipo ženklas, kad jos jau gerti nereikia. Galima da matyt tų stiklinių iškištus galus.

Nebetoli nuo čia yra du ežerai. Vienas iš jų didesnis, prie Mituvos*) dvaro pono Čivinskio inžiniero. Ant to ežero yra sala vadinama Alka su gojumi. O žinomas daiktas, kad pas mus „alkomis“ vadino šventus gojus, kur buvo ir šventi šaltiniai. — Tame krašte lietuvių tarpe girtybė mažne išnyko, o jeigu geria, tai labiau naminį alų, negu pirktą arielką, žmonės yra labai dori ir mandagus apsjėime. Vietiniai starovierai burliokai, kurių kaimai kur nekur atsiranda, yra laidokai ir pirmieji girtuokliai. Per tą girtybę, pasidarė antrą Sekminių dieną per kermošiu didelis skandalus.

Šeši burliokai prisigėrę mislijo, kad jiems marės lygi kelių yra, paėmę mytus pradėjo

*) Yra Žemaičiuose Raseinių pav. į pietus upė Mituva. Seniau rasi ne tiktai dvaras bet ir ežeras tą vardą Mituva turėjo. Kuržemėje yra miestas Mitava (latv. Jelgava), bet ką tas vardas ženklina, aš nežinau.

žmones po rinką daužyti. Burliokas Markov su mytu teip smarkiai sudavė vienam lietuvininkui ant vežimo sėdinčiam, kad tas ant vietos sukniupo, viens lietuvis tai matydamas, iną (hožobla) nuo vežimo nutvėręs drožė burliokui per galvą ir jį ant vietos paguldė. Tada Skapiškės uriadninkas areštavo lietuvininką, bet tą matydami kiti suimto draugai iš Panevėžio parak. nedavė jį uriadninkui sakydami:

— Kaip burliokas musiškius mušė, tai tu nieko nesakei ir neareštavojai, bet kada pradėjo mušti burlioką lietuviai, tai tu jį jemi!

Nors kartą lietuviai pradėjo rodyti vienybę, viens kitą užtardami! Paskui lietuviai sukilo mušti burliokus.

Sako, kad buvo užmuštų 2—3 burliokai ir vienas lietuvis. Iš pažeistų daug nukentėjo Burba, vietinis miesčionis. Pažeistų yra daug. Ant rytojaus man teko iš kermašiaus važiuoti, per tat galo nežinau, kas ten per tyrinėjimus pasirodė.

Užrašau čia kelis žodžius iš anos lietuviškos tarmės nuo Skapiškės: *žabalas* — spitras, aklas; *klaikus* — bausis; *usturoti* — kalbėti; *ponios pataroja* — ponios bijo. Lietuviai užlijus ant lauko gražiai *rodo*. *Žaltys*.

Kauno gub. [niekinimas savo kalbos]. Neseniai grįžtant iš Vilniaus vagonė susitikau su savo viena pažįstama ir mudvi pradėjoma kalbėtis lietuviškai. Netoli mūsų sėdėjo du koku tai bajoru, kurie grįžo iš Vilniaus. Išgirdę mudvi kalbant lietuviškai klausės ištempę ausis, ką mes kalbam, o paskui pradėjo juoktis sakydami: „o, kaip negražu jaunoms mergaitėms, teip kalbėtis! abelnai, geri žmonės, kai va ponai ir kunigai, tarp savęs lietuviškai nekalba, teip kalba tik su tarnais ir su prastais žmonėmis, o pas mus, girdi, tik piemenys pas bandą lietuviškai kalba.“ Užklausu jų, dėlko neužpuldinėja ant tų žmonių, kurie kalba maskoliškai arba žydiškai ir kitaip: „tos kalbos vis-gi nemužikiškos“, atsakė rimtai bajorai.

Ant galo pagalios prisėjo mums susiginčyti: vieni darodinėjom, kad mes lietuviai ir turim lietuviškai kalbėtis, o kiti priešingai. Bet tas mūsų ginčias nepasibaigė, trukis apsisistoja, ir bajorai turėjo išeiti ant tos stancijos. Tie bajorai buvo nuo Panevėžio ir, žinoma, puikiai mokėjo kalbėti lietuviškai, tik nenorėjo to parodyti.

Dabar labai madoj pas bajorus užpuldinėti ant kalbančių lietuviškai. Teip prisėjo man buti šimet pas vienus bajorus Žemaitijoje ant vakaro. Žmonių buvo gana daug. Tarp svečių buvo atvažiavę keli mokintiniai ir dvi mergaitės, kurie pradėjo kalbėtis tarp savęs lietuviškai. Dėl to krašto bajorų buvo naujiena išgirsti tarp apšviestiesnių žmonių lietu-

višką kalbą. Išpradžios jie pradėjo juoktis po kertes, sakydami: „to *chlopi*“, o paskui ėmė užpuldinėti. Ant galo išėjo mažne peštynės, nes visi karštai ėmėsi ginti savo nuomonę. Bet nors lietuviškai kalbančių buvo mažai, bajorai vis-gi tapo užveikti, ir tuli pripažino teisingumą mūsų pasiėgimo. Nekurie net patys pradėjo kalbėtis lietuviškai. Girdėjau, kad po to vakaro tuli jaunesniejie bajorai ir bajoraitės nesigėdėjo lietuviškai kalbėtis, susiėjimui kokiam atsitikus. Labai gerai! Vis-gi ant naudos išėjo mūsų ginčas. Tiktai gaila ir nesmagu darosi, girdžiant, kaip patys žmonės nemoka guodoti savo kalbos. Tankiai atsitinka girdėti ant geležinkelio sargus kalbančius ištyko lietuviškai, kurie pamatę prisiartinant sagučiuotą žmogų, pradeda balsiau kalbėt gudiškai; arba ant valščiaus susirinkimo vyrai teip-gi griebiasi prie gudiškos kalbos. Tankiai tai atsitinka ir su mūsų mergaitėmis: išeina mokintis siuti arba tarnauti į miestą, tuojaus pradeda daryti savo kalbą ir kuogreičiausiai griebiasi už lenkiškos arba už gudiškos. Susėjusios dvi lietuvaitės jau kalbasi lenkiškai eidamos per gatvę gana balsiai, o jei kokio žodžio nemok, tai tyloms taria lietuviškai. Tai mat! gražesnė ta kalba, kurios nemoka, negu savo prigimta. *Ruta*.

Vilniaus gub., Šventėnų pav. Daugeliškis. Buvusioji sulenkėjusi parapija baigia jau visai atsibusti. Rožančių ir teip įvairias giesmes gražiai gieda lietuviškai. Pamokslus sako vientik lietuviškai. Evanėliją skaito ir lenkiškai, rods visai nereikalingai, nės bažnyčioj vos matyt tik kokios 5—6 ponios ar ponai, kurie supranta teipgi ir lietuviškai.

Vyžiai — visai lietuviška parapija, bet kunigas vis da nenor mesti lenkystės. Kaip girdėt pradėjo skaityti evanėliją lietuviškai; neužilgo, sako, busią ir pamokslai lietuviški.

Kaltinėnai. Čion vienas kunigas. Bažnyčioj dievmeldystė tarsi padalyta į dvi dali: vienoj nedėlioj giedojimai, pamokslai buna lietuviški, o kitoj lenkiški. Bet lietuviai gražiaus gieda ir jų daug daugiau. Todėl neretai jie pradėd giedoti ir nedėliomis, kuomet lenkams išpuola giedoti. Iš to kilsta tarp abiejų partijų nesusipratimai, rugojimai ir net muštynės. Žinoma, kiekviena iš partijų landžioja su skundais ant viena kitos pas kunigą ir net pas jo ekscelenciją Vilniaus vyskupą. *Keleivis*.

Vilniaus. Neseniai (Kada? Red.) mirė Vilniaus general-gubernatorius Trocki. Šešis metus išbuvo Trocki mūsų sostapilyje ir, kaip sako laikraštis „Novoje Vremia“, per visą laiką atsižymėjo stangia politika surusininimo mūsų Lietuvos krašto. Ačiu jo pasidarba-

vimui tapo pastatyta stovyla budeliui Muravjevui, atidengtas jo vardo muzėjus ir kelios skaitinyčios ir arbatnamiai. Toliaus ans užmanė pastatyti paminklą karalienei Katrei, suglobusiai mūsų kraštą po maskolių erelių ir tai pagal pačią katalikų katedrą. Teip papuošė Vilnių . . . Nesakau, kad tame butu nuopelnas vientik paties Trockio, ne, ans pildė, ką pildyti rodinėja visi mažesnieji rusų urėdai ir tie laikraščiai, kurie rupinasi, kad čion rusams butų smagu gyventi. Čion kaltas ne jis, bet visa sistema valdymo, kokios pradėjo prisilaikyti valdzia kaip mūsų krašte, teip ir kituose pakraščiuose savo plačios imperijos. Bet jis savo vardu tik dengė visus tuos darbus niekingus ir todėl jį primename.

Dalyke daleidimo spaudos lietuviams ans padarė didį mums smugį, nės tik ačiu jo prieštaravimui visas klausimas nsmigo kanceliarijų gelmėse; ans buvo priešingas daleidimui, nurodydams geras puses šio uždraudimo: mat jaunoji karta lietuvių buk rašinėjanti laiškus ir kitus raštelius maskoliškomis raidėmis. Ir tame sakyme jo pilna teisybė, nės tokių vaikinių, labjausia iš parėjusių iš kariumenės, tarp Lietuvos jaunumenės yra ganėtina. Trocki parodo tuomi, koksai privalo buti darbas pačių lietuvių, kurie nor išgauti spaudą — reik visus žmones išmokyti lietuviškai rašyti lietuviškais raidėmis. Pasimirus Trockiui, visas klausimas apie spaudą turės (? Red.) da žemiaus nupulti, nės nežinia, koksai bus naujas mus valdytojas ir ką ans ištars, tuom labjaus kad ir Varšavos general-gubernatorius naujai paskirtas ir ministras apšvietes ir-gi naujas, o nuo šių žmonių pridera galutinas išrišimas viso klausimo.

Apie kitus darbus Trockio, kaip apie užginimą pirkti žemę, apie įsteigimą kuodaugiausio skaitliaus mokslainių maskoliškų jau teko man rašyti. Gana bus ir šio trumpo paminėjimo.

Petraitis.

Mintauja. [Kalėjimas.] Viduryj kovo, kalėjimo viršininkas Gaz, atėjęs į Vaiveikio kamoraite, pamatė ant stalo popierėlę ir piešką ir pasiėmė.

Ant rytojaus Gaz su prokurorium padarė pas daktarą krata. Rado du laišku, namo ir pas pačią. Įtalpa nekalta, tik raudonsiuliai iškeikti truputį už bjaurų apsiėjimą.

— Bet kokiū budu d-ras išsiunčia laiškus?

„Jei išsiunčia, matyt ir pats gauna!“

„Tikrai tai jau sargų darbas!“ — protauja prokuroras.

D-ras lietuvis, — tai laiškus veikiausiai pristato vienas iš lietuvių — sargų! . . .

Na, ir pradėjo lietuvius spaut. Pirmiausia užgynė jiems saugot d-rą, o Balandžio mėnesy išvijo keturis lietuvius — sargus.

Jie nusiuntė skundą gubernatoriui, bet pelnyt dar nieko nepelnė.

— [Gimnazija.] Lyg šio laiko Mintaujos gimnazistai kokius norėdavo tokius ir nešiodavo rubus. Bet dabar naujasis direktorius Piatnicky pasakė, kad po vokacijų visi gimnazistai turi pasisiuti vienodus pirktinius rubus. Davė ir pavyzdžius: Už aršinę tos gelumbės reikės mokėti po 2 rub. 60 kap. Tai-gi už bluzę ir kelnias prisieis užmokėti nemažiau, kaip 12 rub. Ploščius turi buti dar iš geresnes gelumbės, ir už jį prisieis mokėt apie 20 rub. Tai ant vieno apsitaisymo prisieis užmokėt 30 rub. su viršum. Lygšiol buvo galima dėvėt ir naminiiais rubais. Dabar užgynė. Ir da pasakė, jei po vokacijų kas nepasisiut tokių rubų, kaip sakė, tai išvarysias iš gimnazijos.

Juokai, ir už drabužius galima prasikalst. Kažin, kad nė vienas iš gimnazistų nepasisiutų tokių rubų, kaip direktorius sakė, kaip butų, ar varytų visus iš gimnazijos, ar ne?

R. K.

Ryga. 24 d. Kovos m., šimet, Rygos lignonbuty mirė 35 metuose savo gyvenimo mūsų tepliorius Liudvikas Ščenavyčia. A. a. L. Ščenavyčia gimė Lietuvoj, Šiaulių mieste, ir dar visai jaunas buvo leistas tepliorystės mokintis Mintaujon, o vėliau Rygon, kur ir gyveno iki myrio. Velionis L. Ščenavyčia mylėjo labai savo tautą: rinko visokius senybės Lietuvos paveikslėlius ir nuteplojęs platino juos tarp mažųjų žmonelių. Teip-gi nutepliojo jis daugybę didelių paveikslų Didžiū Lietuvos kunigaikščių: Keistučio ir Vitanto.*) Užtai lai' buna jam garbė!

Lietuvams.

Peterburgas. Svarbesniu dalyku Peterburgo lietuvių krutėjime tuomi tarpu yra pasirįžims išgauti nuo Administracijos daleidimą apgarsinti Konkursą parašymui dramatiškų veikalų. Pabaigoj 1900 m. „Lietuviškos Savi-tarp. Pag. Draug.“ nutarė apskelbti Konkursą ant pristatymo draugystei dramatiškų veikalų (komed., dram. ir kit.) iš šiolaikinio gyvenimo lietuvių. Į pirmsėdžius ir sutaisytojus konkursinės komisijos tapo užkviestas profes. E. Volter'is. Už geriausią pristatytą veikalą nutarta 50 rub. premijos, už antrą 30 ir už trečią pagirtinas atsisaukimas. Kad praplautinti žinias apie Konkursą D^{tės} Vyriausybė kreipėsi prie miesto Viršininko ir prašė daleidimo apgarsinti apie Konkurso sąlygas rusiškuose laikraščiuose, bet tasai atsisakė,

*) Mums jo darbai suvis nėra žinomi. Ar ne galima butų šį tą iš velionio darbų pamatyt? Red.

negalįs tai padaryti, ir nusiuntė prašytojus prie vietinio pristavo, kuris, žinoma, taip-gi atsikratė. Tada D^{tės} pirmsėdis kreipėsi prie Peterb. Cenzur. Komiteto, bet tas rado šį dalyką pavojingu dėl to, kad apgarsinimas Konkurso galįs tapti priežasčia plėtojimosi (*tolčok k razvitiju*) lietuviškos literatūros (kas priešinga mūsų globėjų programai!) — ir perdavė tą dalyką Vyriausiai Cenzūros Įtaisai, nedavęs nei jokio oficiališko atsakymo. Ta paskutinė ir-gi rado šią klausimą ne išrišamu ir perdavė į Ukiškąjį Departam. Minister. Vidaus Dalykų, kuris, kaip girdėt, nori tą dalyką atiduoti į Komitetą Ministrų! Ir tai vis dėl vieno apgarsinimo! — Juokelių iki kelių!! *Ragutis.*

— Lietuviškoj Savitartarpinės Pagelbos Draugystėj, kuri pernai ir iš pradžios šių metų pragarsėjo ir atsižymėjo savo veiklumu, pradeda kilti nesutikimai ir vaidai, — ir tai iš priežasties nepripatimo prie bendro darbo.

Pernai vasarą guodotinas p. P. V. pagal prašymą draugystės pavedė jai perstatyti ant vakarų Gr. Koziebrodskio komediją „Dėdė atvažiavo“, versta iš lenkiško p. J. Stepalioniukės. Draugystė pasiliko dėkinga p. P. V. už taip svarbią auką. Sąnariai draugystės valdžios rado už reikalingą pritaikytą vertimą prie liet. scenos, — padarė reikalingas permainas, vietas veikimo parodė Lietuvoje, o veikiančiomis ypatomis pastatė lietuvius, prie ko daugiausia pasidarbo p. Š. ir S. Kada rengėsi jau paduoti tą veikalą į cenzurą, tuomet pp. Buga ir Palionis pradėjo kalbėt, kad ne gerai surašytas, ne gramatiškai ir paėmė parašyt reikalingu į cenzurą du ekzempl. gramatiškiaus, bet paskui pasirodė jiems už naudingą vardus da kitaip perkeist ir padaryt nekurias permainas, ką ir atliko ant gatavo jau ekzemplioriaus, prirašydami arba išbraukdami. Tas ekzempl. pasiliko rolėms perrašyt. Veikalas buvo paduotas į cenzurą, daleistas, pastatytas 16 d. Rugsėjo ir labai patiko publikai. Antrą kartą tas veikalas buvo pastatytas 7 d. Bal. šių metų, bet ant programų atsirado po vardu komedijos prierasas: „*sutaisyta pagal lenkišką K. B-os ir M. P-io.*“ Išsiaiškino, kad p. Buga (ši-met išrinktas sekretorium draug.) ant originalo komedijos slapta padėjo tą nelegališką prierasą, pagal kurį Viršininkas miesto užvirtino ir programą. Sąnarys Reviz. Kom. p. K. Š. pareikalavo, idant tas prierasas, kaip neteisingas ir užgaunantis aukautoją vertimo p. P. V. ir nuskriaudžiantis vertikę ir pirmus pertaisytojus vertimo, butų prašalintas. D^{tės} valdžia buvo nutarus atiduoti tą dalyką neprigulinčioms prie draugystės ypatoms ant nusprendimo, kam tas veikalas priguli, bet

p. sekretorius B. ne surašė protokolo, o kitą kart abu su p. Pal. pareikalavo, kad draugystė priimtų tą veikalą nuo jų, kaip auką, ant ko D^{tės} valdžia ir sutiko. P. Š. vėl sako, kad tie-du pp., B. ir P., negaly aukauti jau nuo pernai D^{tei} prigulintį veikalą, o tie-du nori, kad ir į atskaitą už 1900 m. jiedu butų patalpinti, kaip sutaisytojai ir aukautojai šio veikalas.

Teip sąnariai draugystės skiriasi į dvi dali, daug kartų buvo susirinkę, kad užbaigt dalyką, bet nei jokių rezultatų negali pasiekti; kiti jau net nori sušaukti visuotiną sueigą draugystės sąnarių, bet ir tai gal nieko nepagelbės. *J. St.....is.*

— Streikai darbininkų Peterburgo dirbtuvių vis da nepasibaigė. Ne maž baimės jau jie įvarė vyriausybei. Laikraštį „*Novoje Vremia*“ ministeris buvo uždaręs ant savaitės tikt už tokį išsireiškimą: „nėr ką laukt, kolei liaudis pareikalau savo tiesų iš apačios, vertėtų iš viršaus pasirupint apie suteikimą prigulincijų jai tiesų.“ Tas laikraštis (6 d. Birž.) kelia klausimą „Ar reikalingas Vilniui General-Gubernatorius“, davadžiodamas, kad jis tikt pinigų ėdžia, o naudos nieko nepadaręs.

— 5 d. Birž. gimė dar viena caro dukė — bus 4ios. *Ragutis.*

Londonas. Per pamokslą 28. Balandžio š. m. kun. B. Šlomas, stengėsi kaip galėdamas, išaiškinti klausytojams priežastį, dėl kurios pasidaro žmonės „bedieviais“ ir atšalusiais nuo tikėjimo ir bažnyčios. Šaltiniu tokio bedieviškumo, anot kun. Šlamo, esąs mokslas ir skaitymas svietiškų raštų — knygų ir laikraščių. „Tai dar Dievo meile, sake jisai, kad lietuviai nemokyti, arba labai menkai apšviesti, nės juo daugiau yra mokytų, juo daugiau atsiranda „bedievių“ ir — juo didesnis buna atšalimas nuo tikėjimo.“ Kad užbėgti tam „netikusiam mokslui“ už akių, jisai užmanė pasistatyti savo „locną“ bažnyčią — lietuvišką ir ragino žmones prie dėjimo aukų ant bažnyčios pastatymo. — Nepasitikėdamas vienok ant įspudžio, kurį jo žodžiai ant klausytojų padarė, kunigėlis išlipęs iš sakyklos ėmėsi pats prie rinkimo „ant statymo“ lietuviškos bažnyčios. Atėjo pas duris, paėmė nuo kolektooriaus torielką ir, plusdamas neduodančius „ant bažnyčios“ — reikalavo pinigų. Tą dieną ant statymo bažnyčios susirinkęs į 10 svarų.

Ant rytojaus ir visą sanvaitę ėjo rinkdamas aukas per žmones. Lupo nuo katro tik kiek galėjo, o kuris menko uždarbio dėl to negalėjo nieko „aukauti“, tai turėjo „pasirašyti“ duosiąs mažiausia 10 šilingų.

Tokiu tai budu kun. Šl. rinko aukas ant statymo „locnos“ bažnyčios per kelias savaites. Surinkus jam apie 60 svarų ėmė kunigėlio karvelė ir užtruko: nenori jau nieks ant bažnytėlės beaukauti.

Mat kun. Šlamas mislyjo įkalbėti per pamokslą sveikiems ligą: uždraudamas skaitymą svietišku raštu tikėjosi — pasinaudosias iš žmonių tamsumo. Bet, ant kunigėlio nelaimės, žmonės netik ką jo grąsinimo su peklos ir kitokiomis po smerčio baisybėmis už skaitymą raštų nepersigando, bet atpenč — pasipiktino iš kun. Šl. netikusiu pamokslu. Paskutiniame laike perka sau laikraščius netik tai tie, ką moka skaityti, bet ir tie, ką visai skaityti nemoka ir duoda savo pažįstamiems, kad jiems garsiai perskaitytų.

Augštaitis.

Škotija. Ilgai čionai nebuvo nieko girdėt apie Lietuvius tik kalbėjo apie „Poliakus“.

Pirmas pasirodymas Lietuviu tai buvo balius, laikytas „Šviesos Dtės“ per naujus metus.

Korespondentas laikraščio „*The Peoples Journal*“ rašydamas apie svetimtauciu užsiėmimus Škotijoje¹⁾ sulygino Lietuvius, lenkus, žydus, vokiečius be jokio skirtumo. Ant tokio jų rašto p. B. parašė atsakyma, kad mes esam ne Lenkais, ne Žydais, bet Lietuvais.²⁾ Kad geriau pažintų Lietuvius nusiūsta buvo korespondentui ir redaktoriumi po pora knyguciu „Atsišaukimas. Lietuviu ing civiliziuota svietą“, „*Bestiality of the Russian chardom*“.

Mus greičiausia pažino junijos vadovai, kurie turi daug bėdos su t. v. „Poliakais“. Štai Balandžio mėn. Glenboig'e sustreikavo anglai dėlei mažo mokesčio ir sunkaus darbo. Lietuviai tuojaus užėmė streikuojančiu vietą. Bandyta jiems aiškinti, juog teip neišpuola elgtis ir bėgti už akių savo draugams anglams.

Pirmą dieną pasisekė Lietuvius sulaikyt, bet už kelių dienų Lietuviai vėl savo varė. Toki darbai musikių išsūkė angliškuos laikraščiuos didelį pasipiktinimą, ir anglai laiko mus žmones už didelius tamsumus.

Tokių dalykų mus žmonės nesupranta. Kada pasibaigia streikas gerai ir darbininkai laimi, tuomet jau nė vienas iš Lietuviu negauna darbo. Yra jau kelios tokios vietos kur neprileidžia lietuviu nė istolo.

— **Bellshill.** Apie kalėdas (nepamenu kokią dieną) buvo didelės peštynės tarpe lietuviu viduryje gatvės. Subėgo ant tos kovos visas miestelis žiurėt, artyn nė vienas nėjo, nes ėjo į darbą akmens ir peiliai. Po pa-baigtos karės prasidėjo darbas policijos; už

kiekvieną nuvesta ing šaltąją *policmonas* gauna 2 šilingu 6 pennis, tai-gi policija teip išpratinta, kad tik laukia, tokių atsitikimū *Glengarnock* skaitome angliškam laikraestyje *Evening Times* 22 d. Balandžio paimta net 10 ing šaltąją už išvogimą avių ukininko, vėliaus tapo paleisti 7, o trys pasiliko. Daugumas iš tų vyrų pavadyti Maskolijos Lenkais (*Russian Poles*).

Gali sakyt nėra to laikraščio, kad nebutų Lenkų pravardzių, ypač sudų dalyje. Reikia pasakyti, kad yra ir dorų gerų vyrų, bet toki peštukai už traukia ant visų juoda dėmę.

Kalnakis.

Iš Amerikos. XVI Seimas jau pasibaigė. „Susivienijimas L. A.“ persiskyrė į dvi puses. Viena pusė likosi prie seno „Susivienijimo Lietuviu Amerikoje“, kita-gi pusė prisiėmė vardą „Susivienijimas Lietuviu Rymo-Katalikū Amerikoje“, kaip tai buvo 1892 metuose.

Seimas buvo trukmingesnis už pernykštį. Abi partijos, kaip jos Amerikoje vadina, Miluko ir Mikolainio, smarkiai darbavosi, kiekviena stengėsi pastatyti kuomi daugiausiai savo delegatų. Delegatų iš viso buvo suvažiavę net 116 ir 4 garbės sąnariai (pernai ant seimo buvo vos 47 delegatai). Valdžią turėjo savo rankose Miluko partija, visas centr. komitetas, išimant sekretorių, buvo Miluko pusėje ir buvo sutarusi iš viršaus, ką priimt iš priešingos pusės į delegatus, o ką atmet. Milukas visur važinėjo ir jieskojo ištikimū delegatų užmokėdams jiems kelionę ir pragyvenimą laike seimo; ką rodo Miluko laiškas, patalpintas 22 Nr. „Vienybės“, kur jis siulė Vitauto draugystei iš Boston, Mass, turinčiai 133 sąnarius, savo delegatus, kurių draugystė nepriėmė ir pasiskyrė savo delegatus, net 12, bet juos Miluko partija visus atmetė. Teipgi atmetė delegatus Minersvillės kuopos 4, Waterburio 7, Philadelphios 5 ir iš Plymouth'o 1. Iš viso atmetė 29. Kadangi pasipriešinimū ir pasiteisinimū neklausė, dėlto kilo ypatingas ermyderis ir trukšmas. Milukiniu ištikimū buvo į 60 ir visi paženklininti su rutoms prie atlapo. Ką Kaupas ar Milukas pasakė, visi zenklintieji vienbalsiu riksmu patvirtino; teisybės reikalautojai nė vienas negavo balso ir jei kuris per nevalę kalbėjo, milukiniai teip rėkė kad kalbėtojo nebuvo girdėt. Kun. Žilinskas norėjo kalbėti link rinkimo seimo prezidento ir iš karto pradėjo peikti esančią netvarką, bet jis ilgai negavo kalbėt. Kun. Žebrius teipgi negavo balso — abu net garbės sąnariai — tai ko norėt nuo kitų? Miluko partija, kaip save vadina „katalikiška“, iš augšto buvo sutarusi visai neduot atsiliepti priešni. Ji gerai žinojo, kad priešai turi daug dalykų užmetimui, ant kurių

¹⁾ Kokiame Nr. ? Red. ²⁾ Žr. „*The Peoples Journal*“ nuo 13 d. Balandžio š. m.

nebus galima atsiliepti ar išsiteisinti, o jeigu priešai gaus žodį, tai atidarys akis ir jų pritarėjams, kurie gal pastoti teipgi priešais. Seimo prezidentu išrinko kun. S. Pautienių vienbalsiu riksmu, to nepakankant, atviru pasirašymu, ant kurio pasirašė 65 delegatai. Slaptai balsuojant, kaip ant pirmesniųjų seimų, dalykas būtų antraip išėjęs. Tuli delegatai buvo šalininkais tiesos, bet neturėjo gana drąsos viešai jų užstoti.

Apleido seimą 43 delegatai ir 1 garbės sąnarys.

Paprastai seimas tęsdavosi per 3 dienas. Katalikai ji užbaigė į dvi valandas. Ant 4tos val. priešai apleido salę, o ant 6tos buvo jau po seimui. Jų svarbiejie nutarimai buvo: Susiv. padaryt Rymo-Katalikišku ir išmest Mikolainį — ką ir padarė.

Likęsi prie senojo Susiv. seimavojo paprastai; nutarė laikytis konstitucijos ir jos urėdiškai užtvirtintų tiesų, ir atjieškoti Susiv. visą turta.

Kova ėjo štai už ką.

Susivienijimo kasoje yra arti 4000 dol. ir spaustuvė verta teipgi porą tukstančių, o tiesos reikalaujantieji lyg ant tyčių bais pradėjo daugintis ir reikalauti lygių tiesų be skirtumo dėl visų. Tai-gi juos reikėjo apgalėti.

Kokios bus to persiskyrimo pasekmės, pamatysime vėliaus.

Berželio 2 d. buvo antrasis seimas „Susivienijimo Lietuvių Laisvamųjų“, Seranton, Pa. Susiv. turi per 200 sąnarių. Visoki reikalai tapo atidėti iki trečiojo seimo dėl stokos pinigų. Trečiasis seimas bus Naujorke.

„Ateitis“, socialistų ir laisvamųjų organas nustojo gyvatos Gegužio mėnesyje.

„Tėvynės Mylėtojų Draugystė“ kasoje turi 500 dolerių. Gaila tiktai kad spaudėjai nesuspėja atspaust paduotas spaudon knygas.

Užmanytais tarptautiškas laikraštis „Freedom“ vargiai pasirodys tokiu, kaip buvo užmanytais. Galicijos rusinai ant lenkų pripaaidimų turi daugiaus pasiguodimų negu ant valdžios, o tame laikraštje vaidai tarpe pačių tautų negal tilpti. Priegtam išrinktasis redaktorius p. Jablonskis atsisakė nuo redaktorstės, tur but dėl užvilkinimo iš lietuvių pusės. Lietuviai ant „Freedom“ yra paaukavę penktukais, dešimtukai per 80 dol.

Aukų ant vysk. Volančiaus jubilėjinio išleidimo raštų iki 1 berželio surinkta 1788 dolerei. Kokia bus nauda iš tų raštų, dabar negalima įspėti. Dauguma vienok jų jau pragyveno savo gadynę, kaip „Davatkų knyga“ ir šėip visos tikėjimiško turinio knygelės. (? Red.)

„Motinėls“ draugystė kasoje turi 229 dol. Ji šelpia p. J. Petruļ Berne ir pasižadėjo duoti stipendiją dar vienam žemdarbystės studentui. Kas nor gauti stipendija, tas tur buti geru kataliku. Sąnariais „Motinėls“ gali buti teipgi tik geri katalikai. (Koki įstatymų §§ to reikalauja? Red.) *Amerikietis.*

Paryžius. 3 d. Birželio Dtė Želmuo laikė savo paprastą mėnesinį susirinkimą, ant kurio reikėjo atlikti šiuos reikalus: 1. formuluoti apgarsinimą apie sąlygas konkurso parašymui lietuviškai-lenkiško vadovėlio, 2. nuspręsti apie aukavimą Dtės knygų Tautiškam Knygynui, 3. išklausti projekto naujų Dtės įstatymų.

Apgarsinimas apie sąlygas konkurso tapo formuluotas ir jis veikiausia bus apgarsintas laikraščiuose, bet ne pro šalį bus ir čia nurodyti, kad susirinkimas išreiškė norą, kad vadovėlis būtų praktiškas, lengvas suprasti, ne didelis (apie 100 pusl. in 12°) ir kad but prisiūstas iki 30 d. Birželio 1902 m. Vieno iš Dtės sąnarių buvo nurodyta ant nepraktiško garsinimo konkurso, nes esą gal nieko iš to neišeit, ir velyta kreiptis tiesiog prie tam tikrų vyrų, bet Dtė sutarė laukt ...

Apie aukavimą dalies Dtės knygyno buvo kalbėta ant susirinkimo Dtės Gegužės mėn. ir daugumu balsų buvo nuspręsta aukauti Tautiškam Knygynui tokias knygas, kurios guli be jokios naudos Dtės Knygyne. Nors ir tas sutarimas turėjo but įtrauktas į protokolų knygą (ir bene buvo įtrauktas), ir ant susirinkimo 3 d. Birželio reikėjo tik parinkti, kokias knygas reikėtų aukauti, bet nežiurint ant to Dtės sąnarys p. Ž. atnaujino tą klausimą sakydamas, kad da nesą oficiališkai įkurtas Tautiškas Knygynas ir kad nesą gvarancijos, kad Dtės knygos neprapulsiančios. Nors ir buvo užtėmyta, kad Parodos knygos, tai buvo ne privatiškai, bet visuomenės savaitis ir kad joms jau tapo parinkta vieta istikima, bet-gi to p. Ž-i ne užteko ir jam vis-gi rodės, kad sauja Dtės knygpalaičių reikalauja didesnio apsergėjimo, negu visos tautos knygos. Nežiurint ant tokio p. Ž. pasidaravimo Dtė neatsisakė nuo savo užnamymo ir pradėta svarstyti, kokias knygas aukaut, o kokias pasilikt sau. Bet dėlei stokos laiko tas darbas tapo atidėtas ant kito sykio ir Dtė ėmėsi už apsvarstymo naujų Dtės įstatymų.

Skaitymas projekto naujų d-tės įstatymų tai buvo akyviausiu d-tės darbu. Reikalingumas įvedimo naujų įstatymų buvo pripažintas d-tės jau pirm kelių mėnesių ir tam tikslui buvo išrinkta komisija iš 3 sąnarių, bet dėlei rengimo baltiaus pradžioje vasario mėn. ir dėlei kitų netikėtų priežasčių sustatymas įstatymų užsivilkė iki paskutinio laiko.

Pirm perskaitymo įstatymų sąnarys komisijos Daumantas paaiškino d-tei, kokį pobūdį turi nauji įstatymai ir trumpai išguldė motyvus radikališkų atmainų, kurias komisija malonėtų įvesti.

„Įstatymai — kalbėjo D. — yra parašyti lietuviškoje ir prancūziškoje kalbose, nežiurint ant to, kad ikišiol d-tėje buvo vartojama kalba lenkiška. Šita atmaina rišasi su įstatymų dvasia ir mus persitikrinimu, kad lietuviškai d-tei pritinka vartoti vien lietuviška, o ne lenkiška, arba kokia kita kalba. Lietuviška d-tė turi susidėti iš lietuvių, mokančių lietuviškai arba bent tokių lietuvių, kurie da nemoka lietuviškai, bet lietuvišką kalbą laiko už savo prigimtą kalbą ir laiko už savo priderstę tą kalbą kogeičiausia išmokti. Jeigu mes per ilgus metus turėjome vargti, dėlėi išsimokinimo svetimų kalbų, tai dėl išsimokinimo savos kalbos tikras lietuvis nesigailės aukauti dalį savo energijos, juo kad tik mokant lietuviškai galima skaityti lietuviškus laikraščius, pažinti Lietuvos reikalus ir su nauda Lietuvai tarnauti . . . Reikaluose lengvesnio susipratimo į pagelbą lietuviškai kalbai gali ateiti kalba prancūziška bet tik ne lenkiška, kuri Lietuvoje yra polonizacijos įrankiu.

Po tokios įžangos p. D. perskaitė įstatymus išguldėdamas juos į lenkišką kalbą. Pamatiniu naujų įstatymų punktu buvo § 2, kur buvo pasakyta, kad tikruoju (aktyvišku) „D-tės sąnariu gali but kiekvienas lietuvis, mokantis lietuviškai, o nemokantis lietuviškai gali but kandidatu į D-tės sąnarius sulyg laiko išsimokinimo lietuviškos kalbos.“

Tuli d-tės sąnariai ne tik nusistebėjo iš teikiamos atmainos, bet net pasipiktino. Bet kiekviens galėjo užtėmyt, kad įstatymų priešininkai atsirado tarpe tų, ką nemoka lietuviškai. Matyt, kad jie tą atmainą laikė už bereikalingą, ir esančią d-tės tvarką laikė už suvis normališką.

P. Gieršinskis užtėmyjo, kad irlandiečiai esą gerai patriotais nežiurint ant to, kad jie jau yra prisisivinę angliškąją kalbą. Iš to galima buvo suprasti, kad ir lietuviai galėtų but gerai patriotais išsivadėję savo kalbos ir prisisivinę lenkiškąją ir kad vartojimas lenkiškosios kalbos lietuviškoje draugystėje nesąs keistu apsireiškimu. Ant to užtėmyjo viens sąnarys: „mes nenorime teip daryti, kaip irlandiečiai, mes nenorime išsivadėti savo kalbos (nors ir kiti ją niekina)!“

Tai buvo lietuvis, kuris iš savo jaunų dienų kalbėjo lenkiškai ir nebuvo da gerai išmokęs lietuviškai. Draugystėje jis visuomet kalbėjo lenkiškai ir kiti visai nesitikėjo tokio jo atsiliėpimo.

— Tai kaip-gi Tamista galėsi prigulėt prie draugystės, nemokėdamas pats lietuviškai? — užklausė jo p. G—ė.

— Aš išspradžiu busiu kandidatu, ramiai atsakė užklaustasis.

Lenkams ir sulenkėjusiems lietuviams, žinoma, liudna buvo patirti ir savo akimis pamatyti reakciją prieš darbus lenkiškosios kultūros Lietuvoje ne tik iš pusės pačiu lietuvių, bet ir iš pusės sulenkėjusių lietuvių, kurie rodės ikišiol ištikimais lenkystės apaštalais Lietuvoje. Čion aiškiai pasirodė, kad šioj gadynėj po saraiste lenkystės gali slėptis lietuvių, teip lyginai, kaip kitą-syk po skraiste lietuvių slėpėsi, o da ir dabar stengiasi pasislėpti, lenkystė.¹⁾

Vis-gi § 2 naujų įstatymų tapo priimtas daugumu balsų (6 : 3). *Gintautas.*

Sapnas.²⁾

Pavargęs nuo kasdieninių užsiėmimų, skubinau atsiguiliau, idant miegant atrasti naujas spēkas kitai dienai, idant užsimiršti ir duoti atilį savo apsunkusiai galvai . . . Bet neprisėjo išsipildyti mano norams: sunkus ir baisus sapnas užėjęs tik dar daugiau pavargino mane . . .

Sapnavau, kad po ilgo neapturėjimo „Ukininko“ — ant galo pakliuvo į mano rankas porą jo numerių. Neišpasakytai apsidžiaugiau, skubinau paėmęs juos pradėjau vartyti jų lapus, sekdamas paskui kiekvieną eilę, sekdamas paskui visą turinį, jieškodamas tų augštų minčių ir siekių to laikraščio, to mokinio ir apaštalo mažesniųjų tamsių brolių, kurios visuomet teip mane džiugindavo ir net priduoodavo man energiją tolesniam darbiui! . . . Skaitau ir akys mano pradeda temti . . . štai matau, kad jau visai to nebėra . . . visur matau tik dvasią klerikalizmo . . . matau jau neliko augštų idealų teisybės, nebeliko meilės prie mažiausio prispausto brolio, kuriam reikėtų rodyti tiesų kelią prie jo laimės . . . Šaltas prakaitas apipylė kaktą, jaučiu, kad kažin — kodėl teip man sunku . . . Bet dar netikiu . . . imu kitus numerius . . . visur ta pati dvasia . . . apart keiksmų atskirų ypatų — nieko nerandu. Randu tik prisimeilinimą prie mūsų buržuazų, matau garbinimą visokių ten „garbingų“ buržuaziškų šeimynų su jų „augštai guodotininomis žmonomis“ . . .³⁾ Rankos mano nupuola, šaltas prakaitas dar daugiau apipila mano kaktą, — o neišpasakytas skausmas suspaudžia širdį . . .

¹⁾ pyz. draugystė „Želmuo“ Paryžiuje.

²⁾ Šis straipsnis tapo atsiųstas į Red. 26. IV. 00, bet dėlėi žemiaus minėtų priežasčių tapo jo spaudimas užvilktas. Red.

³⁾ Žr. „Uk-a“ Nr. 3 p. m. kor. iš Vilniaus, Red.

gailios ašaros pradeda kaip žirniai birti iš akių ir tekėti per veidą ... kojos mano pasikert, ir nuvargęs led kvepuodamas puolu ant krasės ...

Aštrus juokas, kaip peilis perdur mano širdį; aš ateinu į save, pakeliu akis ir matau augštai miglose sarkastiškai besijuokiantį ir žiurintį į mane redaktoriaus veidą ... cha ... cha ... cha ... juokias jisai: „ko teip nulindai perskaitęs mano laikraštį?“ Energija atsiranda manyje: aš pašoku ir su piktumu puolu prie jo. „Ką jus padarėte iš „Ukininko“, kur mūsų idealai, mūsų augštas noras? kur jus juos dėjote?“

— Cha ... cha ... cha ... juokias redaktorius — jūsų idealai, norai, — kas iš jų? su jais netoli nuvažiuosi, iš jų nieko mės neturime, mės jų apskelbti negalime: nėra ant to pinigų! Jus mažai duodate, — o buržuazija daugiau, ir jų noras tur buti užganėdintas!

— „Bet jug mės išauklėjom tą laikraštį,“ išsirauna su skausmu iš mano krutinės: „jug mės su karšta tėvynės meile ir pasišventimu užkurstėm ugnį, kurios užduotis buvo uždegti širdyse visų brolių meilę prie nuskriaustųjų, apšviesti juos, mės ir norime tai matyti „Ukininke“.

— Cha ... cha ... cha ... jus norite ... tai norėkite, svajokite ... bet su tomis svajonėmis nesikiškite pas mane! Čia jums kelias uždėtas!! ... Jeigu norite, rašykite pagal mūsų norą, o jeigu ne — tai tylėkite ... neturėkite savo nuomonės!!!

Mės geriau supratom tėvynės meilę ... Mės išvarysime gudus, lenkus, žydus ir įsteigsime didelę Lietuvą su žandarais — lietuviais! lietuviais fabrikantais! lietuviais ponais! lietuviais kunigais!! Busime mės didžiais guodotinais Lietuvos ponais ... Mės ...

— „Jus lietuviai fabrikantai, ponai, žandarai spausite su meile lietuviškus neturtėlius,“ pertraukiau aš svajojantį redaktorių ... Laimingos kelionės!

— „Tai sudiev,“ atsakė su pasididžiavimu redaktorius, — „tai ir nelyskite: mės jūsų nuomonės nepripažįstame!! Ir su žodžiu „teip“ jisai išnyko ...

Aš pasilikau apsvaigęs nuo jo žodžių. Galvoj jutau ošimą. Skausmas suspaudė mano širdį, jisai pradėjo ją draskyti kaip su geležiniais nagais ... Jutau — jau galas ateina ... Bet štai kažin kokia galinga spēka, kaip vėjas įsiveržė į mano krutinę; ji pradeda smarkiai kilnotis, ir aš atsigeivulioju ... Jaučiu savyje stiprumą ir energiją ... Pakeliu akis ir matau, kad graži geltonplaukė moteriškė kelia mane ...

— „Nebijok,“ sako ji: „aš Lietuva, motina tavo! Kelkis!! Eik į kovą!! Aš tave siunčiu! Gelbėk mano nelaimingus sunus ... aš nepripažįstu „anų“ ... Eik kovok!! žadink ir mokink mažesnius brolius, kaip jiems išėiti iš savo sunkaus padėjimo! Ar prizadi?“

Su ašaroms meilės puolu aš ant kelių prieš tą moteriškę, puolu prie jos rankų ir karštai pradėdu jas bučiuoti ... „Prizadu“, led galiu ištarti ... Ji deda savo ranką ant mano galvos, pasilenkus bučiuoja mane į kaktą ir su žodžiais: „atmink!“ tolinas nuo manęs ir nyksta kaip migla ... Aš noriu sekti paskui ją, bet ji ištolo išties ranką tarytum norėdama mane sulaikyt, ir išnyksta. Tik pasilikusi baisi šviesa puola ant mano akių ... ir aš ... atsibundu ... Saulė jau senei žiba ant augšto dangaus ir visa gamta jau matyti senei pabudo ...

Apuokas.

Atsakymas p. Apuokui.

Meldžiu atleisti mano nusikaltimą: nors ir per sapną, bet vis-gi aš Tamistą didei išgąsdinau. Savo pasiteisinimui aš turiu štai ką pasakyti:

1. *Ukininkas* tai ne „mano“ vieno laikraštis, bet visos eilės yvairių yvairiausių raštininkų su yvairių yvairiausių pažiuromis ir „dvasiomis“: vienuos tuno buržuazijos dvasia, kituos klerikalizmo, trečiuos socializmo, o prie tų visų „dvasių“ yra prikibęs fanatizmas, kuris kartas nuo karto iškiša savo galvą ir kabinasi prie ypatų.

2. „Keiksmi atskirų ypatų“ (jeigu tik jie yra), priekabės, intrygos, pasityčiojimai — tai keršto ir fanatizmo žiedai, ką dabina tulus rašytojus ir sunku yra tuos žiedus prašalinti, nežinant tikro dalykų stovio ir žinių šaltinio ir ne galint be priežasties laikyti už melagingas visas tas žinias, kurios aprašo keno nors blogus darbus, juo kad rašytojais yra patriotai nesamdomi, o kartais net stropus darbininkai.

3. Mano priderystė rašyti pagal savo persitikrinimą, kritikuoti svetimas nuomonės (ne ypatas!), bet ne stengtis uždėti „cenzurą“ naikinimui ir suslėgimui kitų dvasios, kitų persitikrinimo, kitų individualizmo, juo kad nė Tamista, nė kiti, ką man suteikė tą privilegyruotą vietą ir pasirupino apie mano užlaikymą, ne suteikė man tam tikrų instrukcijų — instrukcijų naikinimui nepatinkamų „dvasių“. Išsiuntimas tulų raštų į Ameriką arba užvilimas jų atspaudinimo atsitinka ne dėlei to, kad užkirsti kelią kitų nuomonėms, ne dėlei norėjimo paslėpti keno nors protestą arba kritiką, bet dėlei to kad mūsų laikra-

čiuose pritrūksta vietos visoms nuomonėms garsinti ir dėl to, kad stokuoja laiko, reikalingo aiškinimui kilančių nesupratimų.

4. Jeigu ir po prisiuntimo į mus Red. Tamistos „Sapno“ buvo matyt ir klerikalizmo ir buržuazijos „dvasios“, „keiksmas atskirų ypatų“, užkirtimas kelio svetimoms nuomonėms etc., tai turi ir Tamista priimtį dalį kaltės ant savęs, nes iš „Sapno“ nematyt, nė kokiū būdu, nė kur apsiereiškia tos „dvasios“, keiksmas etc. Nematyt, dėlko Tamista vadini redaktoriaus svajojimu įsteigimą laisvos Lietuvos su „žandarais-lietuviais! lietuvių-fabrikantais! lietuvių-ponais! lietuvių-kunigais!“ o ne vadini svajojimu įsteigimą laisvos Lietuvos **be** „žandarų-lietuvii, lietuvių-fabrikantų, lietuvių-ponų, lietuvių-kunigų!“ Jeigu but buvę viskas aiškiai išguldyta, tai gal but buvę galima apsaugoti nuo tulų paklydimų. „Nepripažinimas „anų“ ir pasityčiojimas iš jų tai da nėra „anų“ pertikrinimas ir išrišimas painių mus judėjimo klausimų. *Ukininko Redaktorius.*

Laiškai į Red.

I G. R. Žmonės praktikai tvirtina, kad jeigu būtų „Uk“ pavidale brošūrotų knygelii, tai daugiau pasklistų po Lietuvą, o vėl tas neabejotina, kad dabartinis „Uk.“ labai greitai suplyšta per rankų rankas beeidamas — susilamdo, ir puslapiai išsimėto; Sako, kad ir gabenti knygučių pavidale lengviau. Todėl meldžiame išleiskit „Uk.“ knygučių pavidale, kaip kitą kart kad buvo leidžiamas. Tas šiek tiek reikalau skatinių pridėti; bet turime viltį — apsimokės.¹⁾

II G. R. Nudžingau pamatęs kad jau atskirte „Nauj.“ nuo „Uk.“, bet da labiau nuodžiugtume, jei pamatytume „Uk.“ ir „Nauj.“ knygelėse išeinant. Aš tikrime, kad tada kur-kas labiau išsiplatintų nuo laikraščiai; ir ne mano vieno nuomonė, bet (kiek aš pažįstu) visų, kurie arčiau šito dalyko stovi. *Filkis.*

Ant išleidimo lietuviškų raštų.

Škotijos „Šviesos D-tė“ 20 šil.)	20,30 Mk.
Vėjas iš Londono ²⁾	2,00 Mk.
Kl.	1,25 Mk.
Sventnikis	1,60 Mk.
M. Skiedra 4 rub.	8,64 Mk.
M-ių 25 rub.	54,00 Mk.
Iš Škotijos už rodynų parodos paveikslų 5 šil.	5,00 Mk.
Rugienius 10 rub.	21,60 Mk.
Vargdienis Lietuvos 3 rub.	6,48 Mk.
Iš viso 120,87 Mk.	

Ant paminklo D-ruvi Kudirkai.

Iš Škotijos ankavo: Petras 2 s., Vincas 1 s., S. Kamieliaukas 1 s., J. Kasperckas 1 s., A. Karalius 1 s., J. Pečenkis 1 s., V. Vasiliaukas 6 d., A. Svoboniūtė 6 d., F. B. 6 d., J. Aštasaucas 6 d., J. Makackas 6 d., M. Jasiulis 6 d., O. Sandargienė 3 d., M. Ulevy-

¹⁾ Kas rašo? Ar ne tie pats, ką atsiliepė dėl to pat reikalo Nr. 5 „Varpo“? O „Varpas“, ar ir turėtų išeit pavidale knygelii? Red.

²⁾ Situodvi aukos jau buvo minėtos „Uk-e“ Nr. 3.

Atsakas redaktorius Jurgis Lapinas, Tilžėje. — Spaudinta pas Otto v. Mauderodę, Tilžėje.

čienė 3 d., J. Šeštakauckas 2 d., J. Vasiliauckas 3 d., Šlekys 1 d. Iš viso 11 s.

Iš Londono (Silvertown) A. Kisielius 1 s.

Iš viso 12 šilingu
= 12 Mk.

Atsakymai.

V. Nesiyšk mums Tamista tokių raštų, kurių kopijos siunčiamos kitiems laikraščiams, kai va eilės „Kova už buvį“ (žr. „Vienybė L.“ Nr. 22 ir kt.). Likusių Tamstos eilių mes negalim spaudinti jau dėl to vien, kad ne perspansti jų pat raštų iš kitų laikraščių, iš kurių ne visi patenka į mus rankas. Lauksim žinios.

Zalėvi. Prasmė žodžių ir lietuviškų tarmių ypatybė geriaus būtų paaiškinti su tam tikrais sakiniais. Be to kalbos dalykai reiktų atskirti nuo korespondencijų ir susirinkus medegai apgarsinti skyrium. Lenkiškos eilės geros ir jas verta būtų atspanti.

Serkšnui. Raštas „Inteligentiški pasilinksminimai“ (?) tapo mums įduotas p. L-o Kovo mėn. be pradžios, truksta sulyg žodžių: „Panaitė buvo jauna, daili, augšta mergaitė“ . . . Kas kaltas, nežinia. — „Naujosios dainos“ atėjo.

Voversiui. Eilės „Vytauto garbė“, „O brangi Tėvynė“ ir „Kad saulė leidžias“ išsiuntėme į Ameriką, nės dėlėi stokos vietos negalėtume jų greit spaudinti, juo kad reikalauja taisymo. — Koresp. iš minėtų vietų, o ypatingai iš Trakų pavieto, labai pagedaujamos. Ar ne galėtum Tamista surinkti iš to pav. statistikos žinias ir susatatyti ethnographišką mapą pagal sakomų pamokslų kalbą?

Kudirkos Yždui. Ar laišką nuo 7 d. Balandžio rašytas su jus žinia, ar jis tikrai sutinka su „Kudirkos Yždo“ valia? Po laiškų nėra parašo ir nežinia, ar po juo galima būtų padėt firmą „Kudirkos yždo“, ar ne. O gal tai žinia išsiųsta per antras, trečias . . . rankas? But geriaus susiprast kitu keliu.

Pagaikščiui. Laišką rusiškų literatų negalėjo but patalpintas, viena dėlėi stokos vietos tokiame specialiskam dalykui, o antra būtų reikėję jį išversti į lietuvišką kalbą, ant ko mums laiko nepriteko.

Keleviui. „Studentų sumišimai“ išsiųsta į Ameriką.

Pėčiui. Ar ne galėtum susatyt ethnogr. mapą Šventėnų pav. pagal sakomų pamokslų kalbą? Ar ne geriaus būtų statistiškas žinias sistematiizuot:

I. žemė a) pagal naudingumą ir b) valdytojus. II. gyvenotojai a) pagal kilimą, b) tikėjimą c) tautybę ir tt. (žr. „Varpa“ 1899 m. Nr. 2, 3, 4).

Apuokui. „Vienybė L.“ norėtų gauti paveikslus prie veikalėlio „Iš kur atsirado žemė ir jos gyvenotojai?“ Jeigu ne galit pats juos parupyti, tai bent nurodykit, kur juos galima rasti.

Apgarsinimai.

Daktarui vieta.

Garlevoj yra vieta daktarui. Primokama grynais pinigais apie 200 rubl. Norintieji gal kreiptis prie Garlevo aptiekoriaus.

Turiny: Tautystė ir šovinizmas. — I Draugą (eilės). — Paveikslai (tešimas). — Korespondencijos: Kauno gub. Kauno gub. Vilniaus gub. Vilnius. Mintauja. Ryga. Peterburgas. Londonas. Skotija. Iš Amerikos. Paryžius. — Sapnas. — Atsakymas p. Apuokui. — Laiškai į Red. — Ant išleidimo lietuviškų raštų. — Ant paminklo D-ruvi Kudirkai. — Atsakymai. — Apgarsinimas.